Provas

Politik for beskyttelse af drikkevandsinteresser

Indhold

Formål 3
Baggrund 3

Principper 4
1. Jordopkøb og dyrkningsaftaler 4
2. Arealanvendelse 4
3. Forurening 5
4. Bæredygtig indvinding 6
5. Kommunikation 7

Den strategiske målsætning 7

Fotos: © Provas og © Shutterstock

Formål

Grundvandsbeskyttelse er en central del af forsyningssikkerheden i Danmark, da grundvand udgør hovedkilden til al vores drikkevand.

Med denne politik ønsker Provas at bygge på princippet om forebyggelse frem for rensning, hvilket indebærer, at vi arbejder for beskyttelse af vores grundvand mod forurening.

Baggrund

Rent drikkevand er ikke en selvfølge. Det kræver en vedholdende og målrettet indsats, så drikkevandet fastholdes som tilfredsstillende kvalitet både i dag og i fremtiden.

Det er en kompleks opgave at beskytte grundvandet. Kvaliteten af grundvandet som vi indvinder på kildepladserne i dag, afspejles i vid udstrækning på "fortidens synder". Det skyldes, at grundvandet som vi indvinder på kildepladserne, er mange år gammelt. Effekten af indsatsen, som vi gennemfører i dag med henblik på at beskytte grundvandet, ser vi derfor først om mange år.

Haderslev Kommune spiller en væsentlig rolle, ved at udarbejde indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Disse planer identificerer sårbare områder og fastlægger de nødvendige tiltag for at beskytte grundvandet.

Derudover er der nationale initiativer som beskyttelseszoner omkring vandboringer, kendt som boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Disse zoner fastlægges for at skabe en administrativ ramme for målrettet grundvandsbeskyttelse tæt på vandforsyningsboringer.

Provas har fem kildepladser, hvor størstedelen af kildepladserne er udfordret af forureningskilder fra bybebyggelse samt erhverv og sprøjtegift-forureninger fra landbrugsarealer.

Principper

Politikken er opdelt i fem principper for indsatsområder, der alle sætter overordnede rammer for arbejdet omkring drikkevandsbeskyttelse og grundvandsstrategi.

De fem principper er:

1. Jordopkøb og dyrkningsaftaler
2. Arealanvendelse
3. Forurening
4. Bæredygtig indvinding
5. Kommunikation

1. Jordopkøb og dyrkningsaftaler

Det er muligt for Provas at opkøbe landbrugsjord for at beskytte drikkevandsressourcer, så længe det sker i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan vedtaget efter Vandforsyningslovens §13 eller §13a. Dette gælder også jord i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Selvom jorden opkøbes, vil der stadig være landbrugspligt på arealet, hvorfor der skal laves forpagtningsaftaler for arealet. Landbrugsstyrelsen kan lave konkrete vurderinger om at ophæve landbrugspligten.

Dyrkningsaftaler kan bestå i aftaler om sprøjteforbud, skovrejsning, braklægning eller anden form for økologisk landbrug.

Det vil vi
Provas vil som udgangspunkt indgå aftaler for jordopkøb og/eller dyrkningsaftaler på frivillig basis. Jordopkøb foretrækkes fremfor dyrkningsaftaler, hvor der er restriktioner for brug af sprøjtegift.

Provas vil samarbejde med kommune og andre interessenter om muligheden for at indgå aftaler, hvor arealer, der kan anvendes som grundvandsparker, får gunstige forhold. I den forbindelse ønsker Provas at byde sig til i samarbejdet med de lokale treparter, for at understøtte en fælles tilgang og skabe bred forankring i løsningerne.

2. Arealanvendelse

Et grundlæggende princip er, at den største beskyttelse som udgangspunkt bedst sker tæt på boringerne. Her er der stor sandsynlighed for at ramme de arealer, hvor beskyttelsen giver størst effekt, da der ofte vil være en større grundvandsdannelse tæt på boringen. Nedsivende vand i nærheden af en boring har en kort transportafstand til vandindtaget, så der er mindre tid til nedbrydning af uønskede stoffer i vandet. Det betyder, at behovet for grundvandsbeskyttelse er mest intens nærmest boringerne, hvor staten har udpeget BNBO foruden fredningsbæltet på 10 m, beskyttelseszonen på 25 m og den hygiejniske beskyttelseszone på 300 m.

Fremadrettet vil der ikke blive givet kommunal tilladelse til nyanlæg af forureningstunge virksomheder inden for BNBO og heller ikke til nedsivning af vand, som kan have indhold af forurenende stoffer.

Det vil vi
Provas vil arbejde for etablering af skovrejsning i de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) og andre vandværksnære arealer i samarbejde med Haderslev Kommune. Alternativ vil vi arbejde for etablering af anden naturgenopretning, permanent græs og/eller forbud mod pesticider og spildevandsslam.

Det er også muligt at udnytte områder som multifunktionel arealanvendelse, som f.eks. rekreativt områder. Provas følger Haderslev Kommunes initiativer til etablering af skovrejsningsprojekter som en del af grundvandsbeskyttelsen omkring vigtige kildepladser.

3. Forurening

Miljøstyrelsen er opmærksom på udfordringer, der truer Danmarks grundvand. Disse udfordringer omfatter både eksisterende og potentiel fremtidig forurening samt manglende viden og ressourcer. Blandt de eksisterende problemer er forekomsten af nitrat og andre giftige stoffer, som kan udgøre en sundhedsrisiko. Derudover findes sprøjtemiddelrester fra tidligere anvendte, nu forbudte midler, stadig i miljøet og påvirker grundvandet. Miljøfarlige stoffer som PFAS er ligeledes en væsentlig trussel. Endelig udgør jordforurening fra lokale kilder, herunder sprøjtemidler og kemikalier, en risiko for udvaskning til grundvandet. Disse udfordringer kræver en samlet indsats, herunder kortlægning, for at sikre en bæredygtig forvaltning af vores vandressourcer

Afværgeboringer er en vigtig teknisk metode til at beskytte grundvandet mod forurening og sikre drikkevandsforsyningen. Disse boringer fungerer som et forebyggende eller afhjælpende tiltag, der bruges til at reducere, fjerne eller kontrollere forureningsspredning i grundvandet. Afværgeboringer kan etableres i nærheden af forureningskilder for at opsamle, trække og/eller indkredse forurenet grundvand, før det spreder sig til sårbare drikkevandsressourcer. I områder med høj risiko for forurening anvendes afværgeboringer til at beskytte aktive drikkevandsboringer ved at skabe en hydraulisk barriere og dermed sikre korrekt afværge.

Ubenyttede boringer og brønde kan genbruges til afværgeboringer. Når der nedlægges boringer og kildepladser, skal der være en opmærksomhed på om sløjfede boringer kan fungere som negative transportveje for forurening.

Det vil vi

Provas vil undersøge muligheden for at kortlægge og derudfra etablere afværgeboringer i nærheden af kendte forureningskilder. Vi vil forebygge og/eller afhjælpe kendte/potentielle forureninger i at nå vores drikkevandsinteresser og beskytte de kildepladser, vi har, fremfor at etablere nye.

I vurderingen af den rette løsning vil vi inddrage både et økonomisk og fagligt perspektiv for at sikre en bæredygtig og effektiv indsats.

4. Bæredygtig indvinding

Bæredygtig indvinding af drikkevand er en praksis, der sikrer, at vores drikkevandsressourcer udnyttes på en måde, der tager hensyn til både nutidige og fremtidige behov.

Der er en balance mellem indvinding og naturlig genopfyldning af grundvandsmagasinerne, der skal respekteres. Det er vigtigt, at mængden af vand, der indvindes, ikke overstiger den naturlige tilførsel af vand til grundvandsmagasinerne. Dette sikrer, at vandniveauerne forbliver stabile over tid. Der er en naturlig grænse for, hvor meget man kan indvinde fra en vandboring, før det får negative konsekvenser. Overudnyttelse af en boring kan på sigt dræne et grundvandsmagasin, trække uønskede stoffer eller forurening ind til grundvandet eller sænke vandmængden i søer og vandløb.

Løbende overvågning af grundvandets kvalitet og mængde er nødvendigt for at kunne tilpasse indvindingen efter ændrede forhold.

Effektiv brug af ressourcer kan styrkes ved at have fokus på reduktion af vandspild, sådan at der ikke pumpes unødigt grundvand op, der senere går til spilde og aldrig når forbrugeren. Dette kan for eksempel ske ved vedligeholdelse af ledningsnettet og opfordring til vandbesparelse blandt forbrugerne.

Det vil vi

Vi vil i Provas tilstræbe at udnytte de forskellige kildepladser og grundvandsmagasiner, over et større geografisk område. På den måde indhenter vi råvand ind til vandværkerne, fra forskellige lokationer og grundvandsmagasiner.

For bedre at kunne beskytte vores kildepladser og sårbare områder, vil vi udarbejde indsatsplaner på lokalt niveau for overvågning af drikkevandsressourcernes kvalitet og mængde.

5. Kommunikation

De fleste danskere ved godt, at grundvandet er truet af både nye og gamle forureninger. Budskaberne skal derfor i overvejende grad fremme forståelse af, at det er nødvendigt at der handles nu og at vi alle gør vores for at fremtidssikre vores mulighed for rent drikkevand.

Det vil vi
Med målrettet og tydelig kommunikation skal Provas opmuntre og inspirere det omgivende samfund til at beskytte vores fremtidige drikkevand. Selve kommunikationsformen tilpasses de enkelte indsatser og de handlemuligheder vi råder over, som forsyningsselskab, i hvert enkelt tilfælde.

Vores kommunikation kan sjældent stå alene, men vi vil målrette kampagner og kommunikation der taler til en bæredygtig adfærd. Vi vil oplyse og motivere til at vi alle gør en fælles indsats, og bakke op om nationale kampagner og retningslinjer.

Vi vil gøre information om konkrete tiltag tilgængelige på vores hjemmeside, sådan at vi tydeliggør vores initiativer.

Den strategiske målsætning

I vores virksomhedsstrategi for Provas slår vi fast, at vi er "Fælles om fremtiden". Med denne politik for beskyttelse af Provas' drikkevandsressourcer, ønsker vi at sikre borgerne i forsyningsområdet rent drikkevand og en forsyningssikkerhed, der også gælder fremtidige generationer.

Med denne politik forpligter vi os til at udarbejde en grundvandsstrategi samt handleplaner der sikrer en målrettet indsats for at sikre drikkevandsressourcen i dag og mange år frem.

Vedtaget 24.04.2025

Inga Lykke
Bestyrelsesformand

Esge Homilius
Administrerende direktør

Provas-Haderslev Vand A/S

Fjordagervej 32
6100 Haderslev

info@provas.dk
www.provas.dk

CVR: 32 88 22 85